EHBO

Dijle hof

Omgangszorg

Uitgave: 2014

Werkgroep belevingsgerichte zorg:
Clara Schurmans, Heidi Van Besien, Karin Vandoorne, Kris Mees, Marleen Celis, Peter Mennes, Sarah Vanaerschodt en Veerle Ven

Redactie: Karin Vandoorne

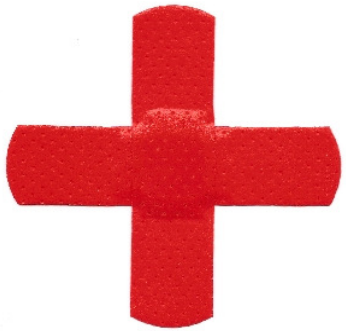

EHBO

De o van:

onvoorwaardelijke,
ondersteunende,
omgang met anderen.

En van:

opmerken
open communicatie
objectiviteit
open huis
omgevingszorg
omgangszorg

Hoe het allemaal begon…

Dit boekje is het resultaat van een intensieve observatieperiode (onderzoekscentrum Cego van de K.U.Leuven) en de daaruit voortvloeiende denk- en doe-oefening (werkgroep belevingsgerichte zorg -WZC Dijlehof).

Het begon allemaal in 2011 met een project rond welbevinden en betrokkenheid voor de bewoners.

De participatieve observaties van het onderzoekscentrum focusten zich op de 'kwaliteit van leven' meer specifiek op de mate van welbevinden, het zich thuis voelen, ontspannen zijn, kunnen genieten, plezier met elkaar beleven…

Een kwaliteitsvolle zorg draagt, naast het tegemoet komen aan basisbehoeften, ook bij tot het mentaal actief zijn van de bewoners.

Dit door de bewoners aan te spreken, te betrekken, in te gaan op hun interesses, te laten kiezen…

Wat hebben we geleerd?

Het onderzoek dat twee jaar in beslag nam, toonde op overtuigende wijze aan hoe relevant én vruchtbaar het is om vanuit welbevinden en betrokkenheid naar kwaliteit van zorg voor bewoners te kijken.

Door te vertrekken vanuit het perspectief van de oudere worden we ons bewust van de enorme invloed van kleine aspecten in het omgaan met elkaar.

Het welbevinden van de oudere wordt mede bepaald door een communicatie over wat de bewoner emotioneel doormaakt, een warm groepsklimaat waar interactie en verbondenheid bevorderd worden en door een actieve betrokkenheid van de familie.

Een stimulerende omgangsstijl, autonomie, een ruim aanbod aan activiteiten afgestemd op individuele interesses en competenties en een zorgvuldige communicatie verhogen de betrokkenheid van de oudere.

En nu de praktijk…

Allemaal goed en wel maar hoe vertalen we dit naar het leven van elke dag, naar onze dagelijkse praktijk?

En hoe maak je dat deze manier van omgaan met elkaar zichtbaar, voelbaar en blijvend is?

De werkgroep belevingsgerichte zorg, die multidisciplinair werd samengesteld, ging op zoek naar antwoorden op deze vragen. Twee jaar en acht bijeenkomsten later konden we naar buiten komen met een

'zorg met pit' project.

Ons 20-jarig bestaan met als thema 'de kers op de taart'

bracht ons tot deze betekenisvolle naam .

De werkgroep ontwikkelde een interactieve vormingsnamiddag voor alle medewerkers, een zorg-met-pit-lied , een EHBO-vorming met een bijhorende EHBO-koffer.

De vorming omgangszorg

Met de vorming EHBO Omgangszorg willen we studenten en nieuwe medewerkers van bij de start handvaten geven voor de omgang met ouderen. Eigenlijk beschrijft het niets nieuws, het zijn gekende omgangsvormen die we spontaan toepassen in onze eigen omgeving .

Eens in een ‘professionele zorgrelatie’ dreigen autonomie, inspraak, welbevinden, privacy en gelijkwaardigheid op de achtergrond te geraken.

Wij willen het belang van een goede omgangszorg
benadrukken en graag op de agenda zetten
met de ondersteuning van dit boekje,
de EHBO vorming en de EHBO-koffer.

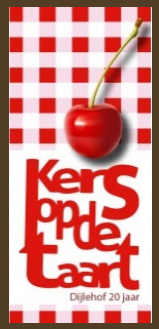

Welkom in Dijlehof!

EHBO-koffer

Deze EHBO-koffer is ontworpen voor vormingen en/of opleidingen over omgangsvormen.
In de koffer zitten alle voorwerpen die symbool staan voor de, in dit boekje beschreven , omgangsvormen.

Je kan de koffer uitlenen.

Luisteren

Het oor staat symbool voor ...
het luisteren naar de bewoners.

- ✓ Wat is de echte vraag of bezorgdheid? Is er een vraag achter de vraag?
- ✓ Horen we niet enkel wat we graag willen horen?
- ✓ Gaan we voldoende in op hun vragen? Hoe onduidelijk, vervelend of herhalend deze soms ook zijn.
- ✓ Herkennen we het belang van goed horen voor de bewoner in het kader van sociale contacten?

Relativeren

De smiley staat symbool voor ...

Humor:

- ✓ Een grapje, een kwinkslag, een aanraking… het doet wonderen.
- ✓ Humor is een goede reisgezel, ook in ons leven.

De smiley staat ook symbool voor ...

Relativeren:

Niet elke dag is dezelfde, voor niemand.

Het ene moment gaat het al beter dan het andere.

Een warm hart

De tas koffie staat symbool voor ...
een warm hart voor de bewoners :

- ✓ warm onthaal
- ✓ sfeer
- ✓ gezelligheid
- ✓ rust
- ✓ veiligheid
- ✓ thuisgevoel
- ✓ geborgenheid
- ✓ ...

Spiegelen

De spiegel staat symbool voor ...

Zelfreflectie
Een eenvoudige directe methode om je eigen handelen tegenover bewoners en collega's in vraag te stellen.

Zelfvertrouwen
Jouw zelfvertrouwen stelt de bewoner gerust, hij voelt dat hij op jou kan rekenen.

Zelfbeeld
Jouw zelfbeeld kleurt je reacties.
Hoe je naar jezelf kijkt, beïnvloedt je omgang met de ander.

Flexibel zijn

Flexibiliteit staat symbool voor ...
het loskomen van vastgeroeste ideeën :

- ✓ Routine en automatismen maken dat we stilaan vastroesten en niet langer open staan voor verandering en verbetering.
- ✓ Daarom is het belangrijk om onze geest open te houden en flexibel te blijven.

Loslaten

De schaar staat symbool voor ...
een instrument waarmee we draden kunnen doorknippen.

Het zijn draden waarmee we vasthangen aan belemmerende factoren zoals :

- ✓ vooroordelen
- ✓ eigen opvoedingsachtergrond
- ✓ eigen normen en waarden

In het belang van de bewoners proberen we zoveel mogelijk onze eigen overtuigingen en vooroordelen los te laten.

De bewoners staan immers centraal.

In- en uitzoomen

De zoomlens gunt ons een kijk op de mens en zijn ruime omgeving , waardoor onze blik verruimt.

Uitzoomen: we kunnen de mens ruimer kaderen, in een groter geheel zodat we een totaalbeeld krijgen van de bewoner en zijn situatie.

Inzoomen: op de mens zelf. De bewoner bekijken in zijn eigenheid en zijn unieke pracht.

Opmerken

Het vergrootglas staat symbool voor ...
oog hebben voor details.

Het helpt ons te zoeken naar :

- ✓ de kwaliteiten van de ander
- ✓ de kern van een probleem
- ✓ de kleine zorgen van elke dag

Ondersteunen

De wandelstok staat symbool voor ...
ondersteunen in plaats van overnemen:

- ✓ Betuttelen van de bewoners past niet binnen onze ondersteuningsvisie.
- ✓ Het is onze opdracht de bewoners de kracht te geven om hun fysieke zelfredzaamheid en mentale autonomie maximaal te benutten.
- ✓ Binnen een goede samenwerking is ook het ondersteunen van collega’s even belangrijk.

Communiceren

De telefoon staat symbool voor ...
communicatie, zowel met bewoners als met collega's:

- ✓ Open communicatie betekent dat we elkaar durven aanspreken.
- ✓ Een opmerking is geen aanval op je persoon maar een bedenking bij je gedrag/handelen.
- ✓ Leren met 'vallen en opstaan'. Fouten maken is toegestaan, praat erover, we leren eruit.

Kijken

De bril staat symbool voor ...
een continue nieuwe kijk op de bewoners:

- ✓ Hebben we voldoende oogcontact?
- ✓ Staren we ons niet blind op zijn moeilijk of onbegrijpelijk gedrag?
- ✓ Zetten we ons in om te onderzoeken wat er hierachter schuilgaat?

(pijn, verdriet, boosheid…)

Het kijken door de bril van de bewoner kan ons helpen hem beter te begrijpen.

Afwegen

De weegschaal staat symbool voor ...
wikken en wegen. En dit met alle partners in de zorg: individu/groep, familie/bewoner, collega/team, ... :

- ✓ Overleg is noodzakelijk om te komen tot gedragen, afgewogen keuzes/beslissingen.
- ✓ Een bewoner kan vaak zelf nog keuzes en afwegingen maken.
- ✓ Ethische reflectie/overwegingen: Wat is zinvol? Wat is menswaardig?
- ✓ ...

Zorg dragen

De pleister staat symbool voor ...
zalven, verlichten, troosten.

Het nodigt ons uit oog te hebben voor :

- ✓ verschillende soorten pijnen en ongemakken
- ✓ de zwakke plekken van de bewoners
- ✓ hun pijndrempel
- ✓ hun levensvragen
- ✓ ...

Klare taal

Het woordenboek staat symbool voor ...
de ‘taal’ die je gebruikt in de omgang met bewoners en collega’s :

- ✓ We kiezen voor correct taalgebruik: verstaanbaar, beleefd, zonder verkleinwoorden.
- ✓ We passen onze taal aan de mogelijkheden van de bewoner aan. We kiezen woorden die de bewoner begrijpt.
- ✓ We informeren de bewoner tijdig en correct. We toetsen of hij ons goed begrepen heeft.

Hoe verder?

Het EHBO-boekje kwam niet zomaar tot stand. Het was een groeiproces samen met onze kijk op ouderen en ouderenzorg. Het heeft tijd gevraagd omdat we alle partners in de zorg de kans gaven dit vormingspakket aan een evaluatie te onderwerpen. Tussen de vormingen door hebben we het laten rijpen en dan terug 'kritisch' bekeken. Inhoud, symbolen, betekenissen, synoniemen, herkenbaarheid… het werd allemaal zorgvuldig onder de loep genomen.

We hopen dat deze omgangsvormen, symbolisch voorgesteld en concreet uitgewerkt in de EHBO-koffer, je helpen om samen met je collega's onze droom vorm te geven: een thuis voor ouderen creëren waar ze zich welkom, betrokken en ondersteund voelen.

En dit elke dag opnieuw.

Met een warme dank,

Werkgroep belevingsgerichte zorg:

Charlotte, Clara, Heidi, Karin, Kris, Marleen, Peter, Sarah en Veerle

Dijle hof

Minderbroedersstraat 9B
3000 Leuven
016/ 29 31 42

www.dijlehof.be

V.U. Griet Robberechts